

सन २०२०-२१ पासून +२ स्तरावरील व्दिलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या नवीन संस्था व अधिकच्या तुकड्यांना कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यास मान्यता देण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन
कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक: व्हीओसी २०१७/प्र.क्र.१५७/कौशल्य-२
दुसरा मजला, मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक : ०८ मार्च, २०२१

- वाचा :** १) कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग शासन निर्णय क्रमांक व्हीओसी-२०१७/प्र.क्र.१५७/व्यशि-४, दिनांक १० मे, २०१८.
२) विभागाचे पत्र क्र. व्हीओसी-२०१७/प्र.क्र.१५७/व्यशि-४, दि. १२ जुन, २०२० व दि. १३ ऑक्टोबर, २०२०.
३) संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय यांचे पत्र क्र. ८/द्विव्यअमान्यता/२०२०-२१/२०२०/७३, दि. ३० डिसेंबर, २०२०.
४) संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय यांचे पत्र क्र. ८/द्विव्यअमान्यता/२०२०-२१/०६, दि. २५ जानेवारी, २०२१.
५) संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय यांचे पत्र क्र. ८/द्विव्यअमान्यता/२०२०-२१/०८, दि. ०२ फेब्रुवारी, २०२१.
६) संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय यांचे पत्र क्र. ८/द्विव्यअमान्यता/२०२१/१३, दि. १७ फेब्रुवारी, २०२१.

प्रस्तावना :

पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रम, +२ स्तरावरील व्दिलक्षी तसेच उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या नवीन संस्था व अधिकच्या तुकड्यांना कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यास परवानगी देण्यासाठीच्या ऑनलाईन प्रमाणित कार्यपद्धतीस विभागाच्या वरील संदर्भ क्र. १ येथील दिनांक १० मे, २०१८ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली.

पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रम व +२ स्तरावरील व्दिलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमास मान्यता देण्याबाबतच्या कार्यपद्धतीस संदर्भ क्र. २ येथील दिनांक १२ जुन, २०२० रोजीच्या पत्रान्वये मान्यता देण्यात आली. कोविड-१९ प्रादुर्भावामुळे निरीक्षण संस्थांना निरीक्षण कार्यक्रम राबविण्यास अडचणी आल्याने अनेक संस्था अर्ज करण्यास व निरीक्षणास सामोरे जाण्यास असमर्थ ठरल्या होत्या. अशा संस्थांनी केलेल्या विनंतीच्या अनुषंगाने पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रम, +२ स्तरावरील व्दिलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्याकरीता रजिस्ट्रेशन व ऑनलाईन अर्ज करण्याची सुविधा दि. २६ ऑक्टोबर, २०२० पर्यंत चालू ठेवण्यास मुदतवाढ देण्यास संदर्भ क्र. २ येथील दि. १३ ऑक्टोबर, २०२० रोजीच्या पत्रान्वये मान्यता देण्यात आली.

सन २०२०-२१ करीता +२ स्तरावरील व्दिलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमांच्या नवीन संस्था व अधिकच्या तुकड्यांना कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर मान्यता देण्याकरीता विहित मुदतीत (दि. २६ ऑक्टोबर, २०२० पर्यंत) ज्या संस्थांनी शासनाच्या vti.dvet.gov.in या वेबपोर्टलवर मान्यतेकरीता अर्ज केले होते व व्यवसायास आवश्यक सर्व सोई-सुविधा पूर्ण करून निरीक्षणाकरीता विनंती केली होती अशा संस्थांचा

निरीक्षण कार्यक्रम शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांनी नेमलेल्या समित्यांमार्फत पूर्ण करण्यात आला आहे. सदर निरीक्षण समित्यांनी त्याचे निरीक्षण अहवाल vti.dvet.gov.in या वेबपोर्टलवर अपलोड केले आहेत. त्यातील जे अहवाल तपासून निरीक्षण समित्यांनी मान्यतेकरीता शिफारस केली आहे असे व्दिलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रम राबविणाऱ्या ७१ संस्थांचे अहवाल संचालनालयाच्या लॉगइन वर उपलब्ध झाले आहेत. ज्या संस्थांची निरीक्षण समितीने शिफारस केलेली नाही अशा संस्था पुढील सत्राकरीता पुर्ननिरीक्षणाकरीता अर्ज करू शकतात.

त्यानुसार +२ स्तरावरील व्दिलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या तुकड्याकरीता प्राप्त झालेल्या अर्जांची संचालनालयास्तरावर छाननी करून संचालनालयाकडून योग्य त्या शिफारशीसह प्रस्ताव संदर्भ क्र.३,४,५ व ६ येथील दिनांक ३० डिसेंबर, २०२०, दिनांक २५ जानेवारी, २०२१, दिनांक ०२ फेब्रुवारी, २०२१ व १७ फेब्रुवारी, २०२१ च्या पत्रान्वये प्राप्त झाला आहे. त्यानुसार सन २०२०-२१ पासून +२ स्तरावरील व्दिलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या नविन संस्था व अधिकच्या तुकड्यांना कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती .

शासन निर्णय :

सन २०२०-२१ पासून +२ स्तरावरील व्दिलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या विद्यमान तसेच नविन संस्थेत नवीन/अधिकच्या तुकड्यांना कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यास खालील अटी व शर्तीच्या अधिन राहून मान्यता देण्यात येत आहे.

शैक्षणिक संस्थांकडून ई-मेलव्दारे प्राप्त दस्तावेजांची छाननी करून त्यानुसार आवश्यक मानकांची पूर्तता करणाऱ्या ७१ संस्थांच्या एकूण ८० तुकड्यांना व्दिलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमांना मान्यतेकरीता संचालनालयाकडून शिफारस करण्यात आली आहे त्या संस्थांचा तपशिल सोबतच्या प्रपत्र “अ” मध्ये सोबत जोडले आहे.

अटी व शर्ती:-

१. संबंधित संस्थेस माध्यमिक शाळा संहिता १९८१ मध्ये नमुद केलेल्या सर्व अटी व शर्तींची पूर्तता करणे बंधनकारक राहील. परवानगी प्राप्त झाल्यानंतर संस्थेला माध्यमिक शाळा संहिता व एम.ई.पी.एस. नियम १९८१ नुसार आवश्यक ते सर्व लेखे संस्था स्तरावर ठेवणे बंधनकारक राहील. संस्थेने माध्यमिक शाळा सहितेतील नियमांचे पालन न केल्यास अथवा शासनाने व संचालनालयाने दिलेल्या आदेशाचे, परिपत्रकाचे पालन न केल्यास संस्थेची मान्यता तात्काळ रद्द करण्यात येईल.
२. मान्य अभ्यासक्रमांच्या नविन/अधिकच्या तुकड्या सुरु करण्यास कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर मान्यता दिली असली तरीही, भविष्यात कोणत्याही प्रकारचे अनुदान अथवा आर्थिक मदत देण्यात येणार नाही.
३. मान्य अभ्यासक्रम राबविणा-या संस्थांना शासन/संचालनालय/संचालनालयाच्या अखत्यारीतील संबंधित कार्यालये यांच्याकडून वेळोवेळी निर्गमित होणा-या आदेशांचे पालन करणे बंधनकारक राहील.
४. शासनाने वेळोवेळी निश्चित केलेले शिक्षण शुल्क विद्यार्थ्यांकडून आकारणे संस्थेस बंधनकारक राहील. संस्थेस कमाल मर्यादेपेक्षा जास्त शुल्क विद्यार्थ्यांकडून आकारता येणार नाही.

५. “कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर मान्यता मिळालेले +२ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रम”असा सूचनाफलक संस्थांनी दर्शनी भागावर लावणे बंधनकारक राहिल.सूचना फलकावर अभ्यासक्रमांच्या मंजूर तुकड्यांची संख्या व मंजूर प्रवेशक्षमता यांचा उल्लेख करण्यात यावा.
६. सदर अभ्यासक्रमांना कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर मान्यता देण्यात आल्यामुळे या अभ्यासक्रमाकरीता संस्थेने नियुक्त केलेल्या सर्व कर्मचारी वर्गाची सेवा /वेतन व तदनुषंगिक बाबींची सर्वस्वी जबाबदारी संबंधित संस्थेची राहिल.याबाबत शासन कोणतीही जबाबदारी घेणार नाही.
७. मंजूर अभ्यासक्रमाकरीता आवश्यक शिक्षकीय कर्मचा-यांच्या नियुक्त्या,त्यांची किमान शैक्षणिक अर्हता,अनुभव याबाबत संस्थेने महाराष्ट्र खाजगी शाळांतील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती) नियमावली,१९८१ मधील तरतुदीनुसार तसेच शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार तात्काळ करण्यात यावी व संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी यांनी प्रवेश यादयांना मान्यता देण्यापूर्वी विहीत अर्हताधारक शिक्षकीय कर्मचा-यांची नियुक्ती करण्यात आली आहे याची खात्री करावी व त्यानंतरच प्रवेश यादयांना मान्यता दयावी.केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल संचालनालयास प्रादेशिक कार्यालयामार्फत सादर करावा.
८. भविष्यात सदरचे अभ्यासक्रम बंद करण्याबाबत किंवा त्यात काही बदल करण्याबाबत शासनाने धोरणात्मक निर्णय घेतल्यास तो विनाअट व विनाविलंब संस्थेने अंमलात आणणे आवश्यक राहिल.
९. अभ्यासक्रमांच्या मंजूर तुकड्यांमधील प्रवेशाकरीता,शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेले सामाजिक/समांतर आरक्षण व इतर नियमांचे संस्थेने काटेकोरपणे पालन करावे व गुणानुक्रमे प्रवेश देण्यात यावेत.
- १०.अभ्यासक्रमांना मंजूरी मिळाल्यानंतर सदर अभ्यासक्रम संस्थेत सुरु केल्याची माहिती संस्थेने महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळास तात्काळ दयावी व त्याबाबतची अनुषंगिक कार्यवाही करावी.
- ११.मान्यता देण्यात आलेल्या अभ्यासक्रमाच्या अधिकच्या/नविन तुकड्यांची प्रवेशक्षमता प्रति तुकडी ५० इतकी असुन,मंजूर प्रवेशक्षमतेच्या ५०% पेक्षा कमी प्रवेश झाल्यास अश्या तुकड्या सुरु ठेवण्याकरीता संबंधित जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिका-यांची परवानगी घेणे आवश्यक राहिल.
- १२.मान्यता प्राप्त अभ्यासक्रम मान्यता दिलेल्या शैक्षणिक वर्षात संस्थेने सुरु न केल्यास अथवा सदर अभ्यासक्रमाच्या तुकडीत सतत ३ वर्ष मंजूर प्रवेशक्षमतेच्या ५०% पेक्षा कमी प्रवेश झाल्यास सदर अभ्यासक्रमाची मान्यता आपोआप संपुष्टात येईल. तदनंतर संस्थेस सदर अभ्यासक्रम सुरु करण्यासाठी मान्यता प्रक्रिया नव्याने करणे आवश्यक राहिल.
- १३.शासनाने मान्यता दिलेल्या व्यवसाय अभ्यासक्रमाचा दर्जा व गुणवत्ता उच्च प्रतीचा राखण्याच्या दृष्टीने संचालनालय स्तरावरून नियमितपणे प्रवेशित विद्यार्थ्यांची प्रशिक्षण गुणवत्ता तपासण्यासाठी प्रत्येक वर्षी ७५% पेक्षा कमी निकाल असणाऱ्या संस्थेचे प्रत्यक्ष निरीक्षण करण्यात येईल. एखाद्या

संस्थेचा निकाल सतत ३ वर्षांमध्ये ७५% पेक्षा कमी असल्यास सदर अभ्यासक्रमाची मान्यता रद्द करण्याबाबत आवश्यक कार्यवाही करण्यात येईल.

१४.शैक्षणिक गुणवत्ता वाढविण्यासाठी उपरोक्त अटी व शर्तीमध्ये बदल करण्याचे किंवा नवीन अटी व शर्ती अंतर्भूत करण्याचे अधिकार शासनास राहतील.

१५.संबंधित संस्थेने त्यांच्याकडे भाषा/जीवशास्त्र इत्यादी विषयाचे शिक्षक, मंजूर केलेल्या द्विलक्षी अभ्यासक्रमाच्या तुकडीमुळे अतिरिक्त ठरणार नाहीत याची खातरजमा करूनच विद्यार्थ्यांना प्रवेश द्यावा.

१६.व्यवसाय अभ्यासक्रमांतर्गत मंजूर व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या मंजूर तुकडीनुसार मंजूर प्रवेशक्षमतेपेक्षा अतिरिक्त अनधिकृत प्रवेश करता येणार नाही.याकरीता संस्थेस “महाराष्ट्र राज्यात कृषि, पशु व मत्स्य विज्ञान, आरोग्य विज्ञान, उच्च तंत्र व व्यवसाय शिक्षण यांमधील अनधिकृत संस्था स्थापन करणे आणि अनधिकृत अभ्यास पाठ्यक्रम सुरु करणे (प्रतिबंध) अधिनियम,२०१३” लागू राहिल.

शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ मध्ये प्रपत्र “अ” मध्ये मान्यता दिलेल्या किती संस्थांनी व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु केले, याबाबत तसेच अभ्यासक्रमनिहाय प्रवेशित विद्यार्थी संख्या याबाबतची माहिती संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय यांनी शासनास दि. ३१ मार्च, २०२१ पर्यंत सादर करावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०२१०३०९११३०४८५८०३ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(डॉ.सुवर्णा खरात)
सह सचिव,महाराष्ट्र शासन

प्रत:-

- १.मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव.
- २.मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव.
- ३.सर्व मा. मंत्री, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४.सर्व मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ५.मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/विधानसभा यांचे खाजगी सचिव, विधान भवन, मुंबई.
- ६.सर्व सन्माननीय विधानमंडळ सदस्य, महाराष्ट्र राज्य.
- ७.मा. मुख्य सचिव यांचे उप सचिव, मुख्य सचिवांचे कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई.
- ८.मा. अपर मुख्य सचिव ,शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक , मंत्रालय, मुंबई.
९. मा. सचिव ,कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक , मंत्रालय, मुंबई.
- १०.संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

११. सर्व विभागीय शिक्षण उप संचालक, (शालेय शिक्षण विभाग), (व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामार्फत)
१२. सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, प्रादेशिक कार्यालय, मुंबई/नाशिक/पुणे/औरंगाबाद/
अमरावती/नागपूर (व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामार्फत)
१३. संबंधित जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, (व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण
संचालनालयामार्फत)
१४. संबंधित अशासकीय संस्था (व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामार्फत)
१५. सर्व कार्यासने, कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१६. निवड नस्ती. (कौशल्य-२).

+ २ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या विद्यमान तसेच नविन संस्थेत नविन/अधिकच्या तुकड्यांना व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यास शैक्षणिक सत्र २०२०-२१ पासून मान्यता देण्यात आलेल्या संस्थांची यादी					
प्रपत्र अ					
	विभागाचे नांव	ऑनलाईन नोंदणी क्रमांक	संस्थेचे नाव	मागणी केलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव	तुकड्यांची संख्या
१	२	३	४	५	६
१	मुंबई	PBF००६५०T	सहज जिवन एज्युकेशन ट्रस्ट द्वारा संचलित एस.एस.हायस्कूल अँड ज्युनिअर कॉलेज प्लॉट नं. ९, सेक्टर ४४, सिवुड, नेरुल नवी मुंबई जि. ठाणे	कॉम्प्युटर सायन्स दुसरी तुकडी	१
२	मुंबई	PBF२०५२८T	रुस्तमजी इराणी फाउंडेशन द्वारा संचलित रुस्तमजी इंटरनॅशनल स्कूल अँड ज्युनिअर कॉलेज, जे एस रोड दहीसर (प) .मुंबई -६८	कॉम्प्युटर सायन्स (दुसरी तुकडी)	१ (दुसरी तुकडी)
३	मुंबई	PBF२०५३६T	प्रशांत एज्युकेशन सोसायटी द्वारा संचलित प्रशांत ज्युनिअर कॉलेज विठ्ठलवाडी, ता. उल्हासनगर, जि.ठाणे.	कॉम्प्युटर सायन्स	१
४	मुंबई	PBF२०६६६T	मुलुंड शिक्षण प्रसारक मंडळ द्वारा संचलित सौ. नलिनी यशवंतराव दोदे ज्युनिअर कॉलेज ऑफ आर्ट्स कॉमर्स अँड सायन्स, विद्यालया मार्ग, आपोझिट संभाजी पार्क, मुलुंड (इस्ट) ४०००८१	कॉम्प्युटर सायन्स	१
५	मुंबई	PBF२०६५०T	अल्डेल एज्युकेशन ट्रस्ट द्वारा संचलित सेंट जॉन ज्युनिअर कॉलेज, सेंट जॉन टेक्नीकल कॅम्पस, वेवुर, मनोर रोड, पालघर (इस्ट) ता. जि. पालघर	बैकींग	१
				कॉम्प्युटर सायन्स	१
६	मुंबई	PBF१७७०५T	विद्या एज्युकेशन ट्रस्ट मिरा रोड द्वारा संचलित गोल्डन नेस्ट कॉलेज ऑफ सायन्स कॉमर्स अँड आर्ट्स भायंदर ता. जि. ठाणे	कॉम्प्युटर सायन्स दुसरी तुकडी	१
७	मुंबई	PBF२०५९२T	पेस एज्युकेशनल ट्रस्ट द्वारा संचलित पेस ज्युनिअर सायन्स कॉलेज कल्याण जि. ठाणे	कॉम्प्युटर सायन्स दुसरी तुकडी)	१
८	पुणे	PBF०९३११T	माहात्मा फुले वस्तीगृह द्वारा संचलित एम.पी. ज्युनिअर कॉलेज पुणे	कॉम्प्युटर सायन्स	१

+ २ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या विद्यमान तसेच नविन संस्थेत नविन/अधिकच्या तुकड्यांना व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यास शैक्षणिक सत्र २०२०-२१ पासून मान्यता देण्यात आलेल्या संस्थांची यादी					
प्रपत्र अ					
	विभागाचे नांव	ऑनलाईन नोंदणी क्रमांक	संस्थेचे नाव	मागणी केलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव	तुकड्यांची संख्या
१	२	३	४	५	६
९	पुणे	PBF०९४८३T	एज्युकेशन करीअर फाऊंडेशन द्वारा संचलित नमो रिम्स ज्युनिअर कॉलेज , मुकुदनगर पुणे-३७	कॉम्प्युटर सायन्स	१
१०	पुणे	PBF२०१७४T	एज्युकेशन करीअर फाऊंडेशन द्वारा संचलित संत माई ज्युनिअर कॉलेज शिवाजीनगर पुणे.	कॉम्प्युटर सायन्स	१
११	पुणे	PBF२०५६७T	सद्गुरु वामनराव पै शिक्षण संस्था द्वारा संचलित अजितदादा इंग्लिश मेडीयम स्कुल मु.पो. संग्रामनगर काटफल ता. बारामती जि.पुणे	कॉम्प्युटर सायन्स	१
१२	पुणे	PBF२०६६८T	श्री संत गजानन महाराज कला क्रिडा संस्कृती व शिक्षण प्रसारक मंडळ द्वारा संचलित व श्री संत गजानन महाराज गुरुकुल रोपले , ता. माढा जि. सोलापूर	क्रॉप सायन्स	१
१३	पुणे	PBF२०५७६T	श्री बृहन्मठ होंटीगी द्वारा संचलित श्री विर तपस्वी चन्नावीर शिवचार्य ज्युनिअर कॉलेज , बोरामणी , ता . दक्षिण सोलापूर जि.सोलापूर	क्रॉप सायन्स	१
१४	पुणे	PBF२०६१९T	मोरणा शिक्षण प्रसारक मंडळ मराळी ता . फलटण द्वारा संचलित श्रीमती विजयादेवी देसाई सायन्स अँड कॉमर्स ज्युनिअर कॉलेज दौलतनगर , पाटन , ता. पाटन जि. सातारा.	बॅक्रींग	१
				कॉम्प्युटर सायन्स	१
१५	पुणे	PBF२०५५६T	समर्थ एज्युकेशनल ट्रस्ट द्वारा संचलित सावकार सायन्स कॉलेज जैतापुर जि. सातारा .	क्रॉप सायन्स	१
१६	पुणे	PBF२०५६६T	कासेगांव एज्युकेशन सोसायटी कासेगांव द्वारा संचलित आझाद विद्यालय कासेगांव ता . वाळवा जि. सांगली	क्रॉप सायन्स	१
				इलेक्ट्रीकल मेटेनन्स	१

+ २ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या विद्यमान तसेच नविन संस्थेत नविन/अधिकच्या तुकड्यांना व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यास शैक्षणिक सत्र २०२०-२१ पासून मान्यता देण्यात आलेल्या संस्थांची यादी

प्रपत्र अ					
	विभागाचे नांव	ऑनलाईन नोंदणी क्रमांक	संस्थेचे नाव	मागणी केलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव	तुकड्यांची संख्या
१	२	३	४	५	६
१७	पुणे	PBF१९५६५T	श्री महासिद्ध शिक्षण प्रसारक मंडळ भंडारकवटे द्वारा संचलित श्री बसवेश्वर सेकेंडरी अँड हायर सेकेंडरी स्कुल निंबर्गी ता. दक्षिण सोलापूर जि. सोलापूर	क्रॉप सायन्स	१
१८	पुणे	PBF२०२१२T	मराठा समाजसेवा मंडळ सोलापूर द्वारा संचलित छत्रपती शिवाजी आर्ट्स , कॉमर्स , सायन्स ज्युनिअर कॉलेज ता. द.सोलापूर जि. सोलापूर	इलेक्ट्रॉनिक्स	१
१९	पुणे	PBF२०४४१	सोलापूर जिल्हा मागास समाज सेवा व संशोधन संस्था सोलापूर द्वारा संचलित श्रीमती सावित्रीबाई खडतारे आर्ट्स सायन्स ज्युनिअर कॉलेज पकानी जि.सोलापूर	क्रॉप सायन्स	१
२०	पुणे	PBF२०६५५T	वाळवा एज्युकेशन सोसायटीचे खासदार एस.डी. पाटील विद्यामंदीर व ज्युनिअर कॉलेज इस्लामपूर जि. सांगली	क्रॉप सायन्स	१
२१	पुणे	PBF२०६७७T	महाराष्ट्र अकॅडमी ऑफ इंजिनिअरींग अँड एज्युकेशनल रिसर्च पुणे द्वारा संचलित एम.आय.टी. कॉमर्स अँड सायन्स कॉलेज आलंदी ता. हवेली जि. पुणे	इलेक्ट्रॉनिक्स	१
				कॉम्प्युटर सायन्स	१
२२	पुणे	PBF२०६५७T	जय हिंद प्रतिष्ठाण नान्दोरे द्वारा संचलित ज्ञानदीप ज्युनिअर कॉलेज नान्दोरे पो. नेवरे ता. पंढरपूर जि. सोलापूर	क्रॉप सायन्स	१
२३	पुणे	PBF१९५३१T	विद्याविकास प्रतिष्ठाण द्वारा संचलित विद्याविकास ज्युनिअर कॉलेज सोलापूर जि. सोलापूर	कॉम्प्युटर सायन्स	१
२४	पुणे	PBF२०६४५T	कासेगांव एज्युकेशन सोसायटी द्वारा संचलित श्रीमती कुसुमताई राजारामबापु पाटील कन्या महाविद्यालय इस्लामपुर ता. वाळवा जि. सांगली	इलेक्ट्रीकल मॅटेनन्स	१
२५	पुणे	PBF२०६४९T	कासेगांव एज्युकेशन सोसायटी द्वारा संचलित आर्ट्स कॉमर्स कॉलेज आष्टा जि. सांगली	क्रॉप सायन्स	१
२६	पुणे	PBF२०५३९T	श्री दत्त बहुउद्देशिय विकास मंडळ अरण द्वारा संचलित संजिवन विद्यालय व ज्युनिअर कॉलेज ,मधा जि. सोलापूर	क्रॉप सायन्स	१

+ २ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या विद्यमान तसेच नविन संस्थेत नविन/अधिकच्या तुकड्यांना व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यास शैक्षणिक सत्र २०२०-२१ पासून मान्यता देण्यात आलेल्या संस्थांची यादी

प्रपत्र अ					
	विभागाचे नांव	ऑनलाईन नोंदणी क्रमांक	संस्थेचे नाव	मागणी केलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव	तुकड्यांची संख्या
१	२	३	४	५	६
२७	पुणे	PBF२०६७५T	शिक्षण प्रसारक मंडळ मांद्रुप द्वारा संचलित लोकसेवा विद्यामंदीर j मांद्रुप ता . दक्षिण सोलापूर जि. सोलापूर	क्रॉप सायन्स	१
२८	पुणे	PBF२०६३४T	श्रीराम एज्युकेशन सोसायटी फलटन द्वारा संचलित यशवंतराव चव्हाण हायस्कूल व ज्युनिअर कॉलेज फलटण जि. सातारा.	क्रॉप सायन्स	१
२९	पुणे	PBF२०५६१T	दत्तकला शिक्षण संस्था द्वारा संचलित दत्तकला स्कूल अँड ज्युनिअर कॉलेज स्वामी चिंचोली ता. दोंड जि. पुणे	क्रॉप सायन्स (दुसरी तुकडी)	१
३०	पुणे	PBF२०६८१T	जयभगवान विकास प्रतिष्ठाण लाखेवाडी ता.इंदापूर जि.पुणे संचलित विद्यानिकेतन स्कूल अँड ज्युनियर कॉलेज लाखेवाडी ता.इंदापूर जि.पुणे	क्रॉप सायन्स	१
३१	नाशिक	PBF००९८१T	ओमकार एज्युकेशन सोसायटी द्वारा संचलित नारायण भानुदास तांबे आर्ट्स सायन्स अँड कॉमर्स ज्युनिअर कॉलेज काटेवाडी ता. जामखेड जि. अहमदनगर	क्रॉप सायन्स (दुसरी तुकडी)	१
३२	औरंगाबाद	PBF१७६६८T	तुलजाई ग्रामिण विकास संस्था शेलवाडी ता. लोहा जि. नांदेड द्वारा संचलित कॅम्ब्रीज (स्वतंत्र) ज्युनिअर कॉलेज बसमत. जि. परभणी	इलेक्ट्रॉनिक्स	१
३३	औरंगाबाद	PBF२०६३२T	श्री गुरु गोविंद सिंगजी शिक्षण प्रसारक मंडळ नांदेड द्वारा संचलित हेरीटेज इंटरनॅशनल ज्युनिअर कॉलेज , रोशन नगर , हिंगोली गेट रोड , नांदेड ता .जि. नांदेड	क्रॉप सायन्स	१
३४	औरंगाबाद	PBF२०५२६T	श्री रामराव नाईक बहुउद्देशिय सेवाभावी संस्था मुन्सीराम तांडा द्वारा संचलित कै. मानसिंग नाईक इंग्लिश प्राथमरी ते उच्च माध्यमिक विद्यालय ता. सोनपेठ जि. परभणी	क्रॉप सायन्स	१
				कॉम्प्युटर सायन्स	१
३५	औरंगाबाद	PBF२०५४०T	अमरदीप बहुउद्देशिय सेवाभावी संस्था लातूर द्वारा संचलित फिनिक्स कनिष्ठ महाविद्यालय लातूर, औसा रोड, ता.जि. लातूर .	क्रॉप सायन्स (दुसरी तुकडी)	१

+ २ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या विद्यमान तसेच नविन संस्थेत नविन/अधिकच्या तुकड्यांना व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यास शैक्षणिक सत्र २०२०-२१ पासून मान्यता देण्यात आलेल्या संस्थांची यादी					
प्रपत्र अ					
	विभागाचे नांव	ऑनलाईन नोंदणी क्रमांक	संस्थेचे नाव	मागणी केलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव	तुकड्यांची संख्या
१	२	३	४	५	६
३६	औरंगाबाद	PBF२०५४९T	संत ज्ञानेश्वर माऊली बहुउद्देशीय सेवाभावी संस्था परभणी द्वारा संचलित छत्रपती संभाजी ज्युनिअर कॉलेज परभणी चुडावा, ता.पुर्णा जि. परभणी	क्रॉप सायन्स	१
३७	औरंगाबाद	PBF२०५८९T	जिवनज्योती सेवाभावी संस्था कामजळवा ता . मुखेड जि.नांदेड द्वारा संचलित विश्वनाथआप्पा हुरणे विद्यालय व कनिष्ठ महाविद्यालय वाडी(बु) ता.जि. नांदेड	कॉम्प्युटर सायन्स	१
३८	औरंगाबाद	PBF०८५०९T	मराठवाडा शिक्षण प्रसारक मंडळ औरंगाबाद द्वारा संचलित देवगिरी महाविद्यालय औरंगाबाद	क्रॉप सायन्स	२
३९	औरंगाबाद	PBF०९८३६T	विश्वभूषण सामाजिक बहुउद्देशीय सामाजिक सेवाभावी संस्था लातूर द्वारा संचलित विश्वभारती प्रायमरी सेकेंडरी अँड हायर सेकेंडरी स्कुल लातूर	क्रॉप सायन्स	१
४०	औरंगाबाद	PBF०७५२४T	श्री शिवाजी शिक्षण प्रसारक मंडळ लातूर द्वारा संचलित श्री शिवाजी उच्च माध्यमिक विद्यालय सरस्वती कॉलनी लातूर	क्रॉप सायन्स	१
४१	औरंगाबाद	PBF२०६६०T	विद्यावर्धिनी शिक्षण संस्था नांदेड द्वारा संचलित सरस्वती उच्च माध्यमिक विद्यालय वाडी (बु) ता .जि. नांदेड	कॉम्प्युटर सायन्स	१
४२	औरंगाबाद	PBF२०६०९T	जय मल्हार शिक्षण प्रसारक मंडळ हासेगांव वाडी द्वारा संचलित के.प्रयागबाई पाटील ज्युनिअर कॉलेज आंबेजोगाई रोड , मयुरबन लातूर	क्रॉप सायन्स	१
४३	औरंगाबाद	PBF०९७२८T	परीमल शिक्षण प्रसारक मंडळ लातूर द्वारा संचलित परीमल ज्युनिअर लातूर ता. जि. लातूर	क्रॉप सायन्स	१
४४	औरंगाबाद	PBF२०५४३T	चतुराई प्रतिष्ठाण चुंचा द्वारा संचलित केंब्रिज ज्युनिअर कॉलेज चुंचा ता. कळमनुरी जि. हिंगोली	क्रॉप सायन्स	१

+ २ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या विद्यमान तसेच नविन संस्थेत नविन/अधिकच्या तुकड्यांना व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यास शैक्षणिक सत्र २०२०-२१ पासून मान्यता देण्यात आलेल्या संस्थांची यादी

प्रपत्र अ					
	विभागाचे नांव	ऑनलाईन नोंदणी क्रमांक	संस्थेचे नाव	मागणी केलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव	तुकड्यांची संख्या
१	२	३	४	५	६
४५	औरंगाबाद	PBF००७१८T	स्व. गणपत भारती वैद्यकीय व शिक्षण प्रसारक मंडळ द्वारा संचलित भारती आर्ट्स कॉमर्स कॉलेज हदगांव जि. नांदेड	क्रॉप सायन्स	१
				कॉम्प्युटर सायन्स	१
४६	औरंगाबाद	PBF२०५२९T	आदीवासी ठाकुरबुवा शिक्षण संस्था द्वारा संचलित श्रीमती सरस्वती भाले पाटील ज्युनिअर कॉलेज दहीठाणा ता. जि. परभणी	क्रॉप सायन्स	१
४७	औरंगाबाद	PBF२०६२२T	श्री संत ज्ञानेश्वर महाराज शिक्षण प्रसारक मंडळ लोहा द्वारा संचलित नारायण इंटरनॅशनल स्कूल अँड ज्युनिअर कॉलेज लोहा . ता.लोहा जि.नांदेड	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१
				इलेक्ट्रॉनिक्स	१
४८	औरंगाबाद	PBF२०५३१T	अरुणोदय बहुउद्देशिय सेवाभावी संस्था चाटोरी द्वारा संचलित स्वामी विवेकानंद ज्युनिअर कॉलेज चाटोरी ता. पालम जि. परभणी	क्रॉप सायन्स	१
४९	औरंगाबाद	PBF२०५८३T	अनुसया शिक्षण प्रसारक मंडळ परभणी द्वारा स्वातंत्र्य सैनिक सुर्यभानजी पवार कॉलेज पुर्णा ता . पुर्णा जि. परभणी	क्रॉप सायन्स	१
५०	औरंगाबाद	PBF१९४९५T	कै.विठाबाई कडतन महिला व सेवाभावी संस्था वसमत संचलित श्रीनिवास विद्यामंदीर (स्वतंत्र) वसमत जि.हिंगोली	क्रॉप सायन्स	१
५१	औरंगाबाद	PBF२०५३७T	सरस्वती चॅरीटेबल ट्रस्ट वसमत हिंगोली द्वारा संचलित युनिवर्सल प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक कनिष्ठ महाविद्यालय जि.हिंगोली	क्रॉप सायन्स	१
५२	अमरावती	PBF२०६९४T	एम.ई.एस. द्वारा संचलित जिजामाता कन्या सायन्स ज्युनिअर कॉलेज मेहेकर जि. बुलढाणा	क्रॉप सायन्स	१

+ २ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या विद्यमान तसेच नविन संस्थेत नविन/अधिकच्या तुकड्यांना व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यास शैक्षणिक सत्र २०२०-२१ पासून मान्यता देण्यात आलेल्या संस्थांची यादी					
प्रपत्र अ					
	विभागाचे नांव	ऑनलाईन नोंदणी क्रमांक	संस्थेचे नाव	मागणी केलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव	तुकड्यांची संख्या
१	२	३	४	५	६
५३	अमरावती	PBF०९२२१T	श्री शशीप्रकाश बहुउद्देशिय शिक्षण प्रसारक संस्था अमरावती द्वारा संचलित श्री दादासाहेब आर.एस.गवई ज्युनिअर कॉलेज टेंबुसोंडा , ता. चिखलदरा, जि. अमरावती.	स्कुटर मोटार सर्विसिंग	१
५४	अमरावती	PBF२०५९१T	मेहेकर एज्युकेशन सोसायटी द्वारा संचलित एम.ई.एस.हायस्कूल अँड ज्युनिअर कॉलेज ऑफ आर्टस सायन्स अँड एम.सी.व्हि.सी. मेहेकर व्होकेशनल ट्रेनिंग इंस्टीट्यूट मेहेकर ता . मेहेकर जि. बुलढाणा	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१
५५	अमरावती	PBF२०५९७T	स्वामी विवेकानंद शिक्षण प्रसारक मंडळ कोकळगांव द्वारा संचलित स्वामी विवेकानंद शिक्षण ज्युनिअर कॉलेज कोकळगांव ता. जि. वाशिम	क्रॉप सायन्स	१
५६	अमरावती	PBF२०६२९T	ज्ञानसागर बहुउद्देशिय शिक्षण संस्था यवतमाळ द्वारा संचलित राज ज्युनिअर कॉलेज ,वडगांव रोड यवतमाळ जि. यवतमाळ	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१
				इलेक्ट्रॉनिक्स	१
५७	अमरावती	PBF२०६३९T	पारेश्वर ग्रामसुधार सोसायटी द्वारा संचलित श्री पारेश्वर उच्च माध्यमिक विद्यालय पारडी ,तामकोर ता. जि. वाशिम	क्रॉप सायन्स	१
५८	अमरावती	PBF२०६५१T	शिवसेवा प्रतिष्ठाण खेताननगर अकोला द्वारा संचलित शिव एज्यु.लॅब अकोला जि. अकोला	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१
५९	अमरावती	PBF२०९८१T	श्री बबनराव देशमुख प्रतिष्ठाण अमरावती द्वारा संचलित एक्सेल पब्लीक स्कुल अमरावती भानखेडा ता .जि.अमरावती	कॉम्प्युटर सायन्स	१
६०	अमरावती	PBF२०६८८T	जनार्ई सेवा भातुज्ञानदीप मंडळ बोरगडी ता. पुसद जि. यवतमाळ द्वारा संचलित वसंतराव पुरके कला व विज्ञान कनिष्ठ महाविद्यालय बोरगडी (स्वतंत्र) ता. पुसद जि. यवतमाळ	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१
६१	अमरावती	PBF२०५७५T	श्री त्र्यंबंकराव डवले बहुउद्देशिय शिक्षण प्रसारक संस्था अकोला द्वारा संचलित श्री डवले कनिष्ठ महाविद्यालय मोठी उमरी जि. अकोला	इलेक्ट्रॉनिक्स टेक्नॉलॉजी ऐवजी फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१

+ २ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या विद्यमान तसेच नविन संस्थेत नविन/अधिकच्या तुकड्यांना व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यास शैक्षणिक सत्र २०२०-२१ पासून मान्यता देण्यात आलेल्या संस्थांची यादी					
प्रपत्र अ					
	विभागाचे नांव	ऑनलाईन नोंदणी क्रमांक	संस्थेचे नाव	मागणी केलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव	तुकड्यांची संख्या
१	२	३	४	५	६
६२	नागपूर	PBF२०६०६T	श्री बालाजी ग्रेस मल्टी पर्पज एज्युकेशन सोसायटी चंद्रपूर द्वारा संचलित इनसाईट ज्युनिअर कॉलेज जामठा , सोनोली जि. नागपूर	कॉम्प्युटर सायन्स	१
६३	नागपूर	PBF२०२०७T	द ब्राईट एज्युकेशन सोसायटी द्वारा संचलित डिसेंट ज्युनिअर कॉलेज सिव्हील लाईन्स सदर नागपूर जि. नागपूर	इलेक्ट्रॉनिक्स	१
६४	नागपूर	PBF२०६७०T	महेंद्र शिक्षण संस्था नागपूर द्वारा संचलित लाल बहादुर शास्त्री विद्यालय , बाबुलवाडा, पारशिवनी पेंच डॅम रोड ता. पारशिवनी जि. नागपूर	इलेक्ट्रॉनिक्स	१
				कॉम्प्युटर सायन्स	१
६५	नागपूर	PBF२०६३६T	श्री बालाजी ग्रेस मल्टीपर्पज एज्युकेशन सोसायटी चंद्रपूर द्वारा संचलित जय हिंद ज्युनिअर कॉलेज , बापट नगर , नागपूर रोड , चंद्रपूर ता. जि. चंद्रपूर	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१
६६	नागपूर	PBF२०५५९T	अल अमिन एज्युकेशनल अँड वेलफेअर सोसायटी द्वारा संचलित अल अमिन ज्युनिअर कॉलेज नागपूर जा. जि. नागपूर	कॉम्प्युटर सायन्स	१
६७	नागपूर	PBF२०६०२T	बालाजी ग्रेस मल्टीपर्पज एज्युकेशन सोसायटी चंद्रपूर द्वारा संचलित विवेकानंद ज्युनिअर कॉलेज जामठा नागपूर	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१
६८	नागपूर	PBF२०६०५T	श्री बालाजी ग्रेस मल्टीपर्पज एज्युकेशन सोसायटी चंद्रपूर द्वारा संचलित सावित्रीबाई फुले ज्युनिअर कॉलेज जामठा	इलेक्ट्रॉनिक्स	१
६९	नागपूर	PBF२०१५७T	श्री बालाजी ग्रेस मल्टी पर्पज एज्युकेशन सोसायटी चंद्रपूर द्वारा संचलित इनसाईट ज्युनिअर कॉलेज जामठा , सोनोली जि. नागपूर	कॉम्प्युटर सायन्स	१
७०	नागपूर	PBF२०६१८T	म्युन्सिपल कॉर्पोरेशन हिंगणघाटचे जी.बी.एम.एम. हायस्कूल अँड ज्युनिअर कॉलेज हिंगणघाट , ता. हिंगणघाट जि. वर्धा	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१
७१	नागपूर	PBF२०६३०T	स्कॉलर मल्टी पर्पज द्वार संचलित इन्स्पायर ज्युनिअर कॉलेज ऑफ सायन्स येरूर , ता . जि. चंद्रपूर	कॉम्प्युटर सायन्स (दुसरी तुकडी)	१